

Til Social- og boligminister Pernille Rosenkrantz-Theil

Den 21. 09. 2023

Sagsbeh. tg_lev

Staten har sagt undskyld – og må nu tage ansvar og yde erstatning

Kære Pernille Rosenkrantz-Theil

Indledningsvis vil jeg gerne udtrykke min taknemmelighed over din tydelige og ægte undskyldning til de tidligere anbragte i sær- og åndssvageforsorgen i forbindelse med arrangementet i Horsens den 11. september. Jeg ved, at det havde stor betydning for mange tidligere anbragte – og for mange pårørende.

Undskyldningen til de tidligere anbragte har betydning i sig selv – for de tidligere anbragte, for pårørende og for os som samfund. Alligevel kan en undskyldning ikke stå alene.

Når staten tager skylden på sig og erkender sit store ansvar for de omfattende, langstrakte og systematiske svigt, som fandt sted i statens institutioner, så indebærer det også et indlysende statsligt ansvar for, af egen drift, at yde erstatning til de nulevende ofre for disse svigt.

For mig at se er det ikke holdbart, at regeringen på den ene side siger undskyld og tager ansvaret på sig – og på den anden side siger til de tidligere anbragte, at erstatning for de overgreb og svigt, man har ansvar for som stat, er noget disse borgere må anlægge sag ved domstolene om. Det fremstår let som et yderligere svigt af en ekstremt sårbar gruppe mennesker, som i forvejen har måttet vente årtier på anerkendelse af de krænkelse, de blev udsat for.

Når det gælder de tidligere anbragte i åndssvageforsorgen finder jeg desuden anledning til at understrege den indirekte – men meget markante – handicapdiskrimination, som det indebærer at overlade erstatningsspørgsmålet alene til domstolene. En stor del af de nulevende tidligere anbragte har således betydelige kognitive handicap, og er uden pårørende eller andre, der kunne bistå dem i forbindelse med en retlig proces.

Denne særligt sårbare gruppe mennesker vil i praksis være fuldt og helt afskåret fra at modtage erstatning for de overgreb, de blev udsat for, hvis regeringen fastholder sin position og forlanger, at der skal køre en retlig proces. Ikke fordi de ikke vil være berettigede til en erstatning, men udelukkende fordi deres handicap i praksis forhindrer dem i at føre en sag.

Jeg opfordrer derfor indtrængende til, at du, som den minister, der har overbragt undskyldningen til de tidligere anbragte i sær- og åndssvageforsorgen, straks tager initiativ til, at regeringen ændrer kurs på dette spørgsmål og anerkender, at de tidligere anbragte har krav på erstatning.

Med denne anerkendelse som udgangspunkt bør der straks igangsættes et arbejde, hvor staten af egen drift sikrer, at flest muligt af de nulevende tidligere anbragte ydes en erstatning, der svarer til de rettighedskrænkelser, som de blev udsat for i deres år i forsorgen.

Eksempelvis skal alle tidligere anbragte (samt evt. pårørende, medarbejdere i de pågældendes botilbud eller lignende) straks opfordres til rette henvendelse til ministeriet med oplysninger om, at de var anbragt i den periode, som er omfattet af udredningen. På denne baggrund er det statens opgave at fremsøge journaloplysninger mv., som kan bekræfte, at den pågældende var anbragt.

Sideløbende hermed skal mulighederne for at screene alle relevante registre for nulevende personer, som har været anbragt sær- og åndssvageforsorgen i de år, som er omfattet af den historiske udredning, undersøges. Screeningen skal danne grundlag for, at staten retter henvendelse til de pågældende og tilbyder erstatning.

Erstatningen må ydes ud fra den helt rimelige betragtning, at alle tidligere anbragte har krav på erstatning – alene ud fra den konstatering, at de var anbragt i en periode, hvor overgrebene, mishandlingen og rettighedskrænkelserne – særligt i åndssvageforsorgen – var så omfattende og systematiske, at det med sikkerhed har rettighedskrænket og skadet de pågældende.

Et generelt hensyn bag ovenstående overvejelser er desuden at forebygge risikoen for re-traumatisering af tidligere anbragte. Med regeringens nuværende position, hvor tidligere anbragte skal dokumentere overgrebene ved domstolene, er denne risiko meget nærliggende.

Jeg skal derfor bede dig og regeringen om hurtigt at tage stilling til de spørgsmål, jeg her rejser. De tidligere anbragte kan ikke vente på endnu en omgang udredning og langstrakte afklaringsprocesser.

Med venlig hilsen

Anni Sørensen

Landsformand